

De Gemeenteraden (via de griffies) en
Colleges van Burgemeester en Wethouders
van de gemeenten in Holland Rijnland

Datum: 26 november 2020

Kenmerk:

Telefoon: 071 - 5239090

E-mail: idbruyne@hollandrijnland.nl

Onderwerp: Informatie gevolgen Corona voor dienstverlening Openbaar Vervoer

Geachte dames en heren raadsleden en collegeleden,

Recent heeft er een provinciale stuurgroep concessie Zuid-Holland Noord plaatsgevonden. Naast de gedeputeerde Verkeer en Vervoer (voorzitter) zijn daar de portefeuillehouders Mobiliteit van Holland Rijnland en Midden-Holland in vertegenwoordigd. Het belangrijkste onderwerp van gesprek was de gevolgen van de Corona-pandemie voor de dienstverlening in het reguliere Openbaar Vervoer.

De provincie Zuid-Holland doorloopt met de vervoerders in alle concessiegebieden in Zuid-Holland een intensief transitie traject over de gevolgen van de Coronapandemie voor de dienstverlening in het openbaar vervoer. Doordat het aantal reizigers fors is afgenomen zijn ook de variabele inkomsten van de vervoersbedrijven teruggelopen. Dit heeft consequenties voor de dienstverlening. In de stuurgroep is afgesproken dat de regio's de leden van de gemeenteraden en colleges van Burgemeester en Wethouders hierover zullen informeren. In het vervolg van de brief leest u hier nadere informatie over. In deze brief wordt ingegaan op de regionale openbaar vervoer lijnen in Holland Rijnland. Ter informatie is de brief zoals Gedeputeerde Staten die heden over ditzelfde onderwerp aan Provinciale Staten heeft gezonden bijgevoegd.

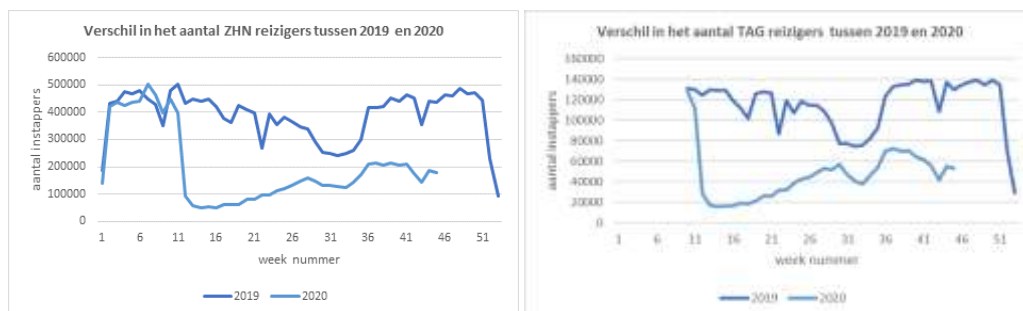
Minder reizigers in het openbaar vervoer

Door de Corona-crisis reizen veel minder mensen met het openbaar vervoer. In de tabel ziet u het verloop van reizigersaantallen in de concessie Zuid-Holland Noord sinds maart 2020.

Door de eerste maatregelen en de intelligente lockdown in maart daalden de reizigersaantallen in Zuid-Holland Noord binnen twee weken met 95%. Met de versoepelingen in mei en juni liepen de reizigersaantallen weer op. Bij de start van het nieuwe schooljaar bleven de reizigersaantallen echter

weer achter. In de eerste week van september (week 37) waren er 50% minder reizigers dan in 2019. Rond de herfstvakantie (week 42-44) waren er 70% minder reizigers. Tussen week 41 en 42 vond een verdere daling plaats van 15%, waarschijnlijk als gevolg van de extra aanscherpingen op 14 oktober. Deze daling is duidelijker te zien bij de Treindienst Alphen-Gouda (TAG) dan in de bus concessie Zuid-Holland Noord (ZHN).

Beschikbaarheidsvergoeding tot medio 2021

Het lagere aantal reizigers in Holland Rijnland leidt tot een vergelijkbare afname van de opbrengsten uit kaartverkoop voor vervoerders, NS en Arriva. De Rijksoverheid geeft vervoerders voor de periode tot medio 2021 een beschikbaarheidsvergoeding voor het openbaar vervoer. Hiermee worden tekorten van vervoerders tot 93% of 95% gecompenseerd, afhankelijk van in het verleden behaalde winsten.

(Tijdelijke) vermindering van het OV-aanbod

De verwachting is dat het aantal reizigers in het openbaar vervoer in 2021 nog minimaal 23% zal achterblijven ten opzichte van het niveau in 2019. Om de exploitatiekosten met vijf procent te verlagen zal Arriva in de eerste helft van 2021 een nieuwe dienstregeling rijden die beter past bij het aantal reizigers van dit moment. Bereikbaarheid van de hele provincie blijft hierbij het uitgangspunt. Als het aantal reizigers weer groeit, of verder afneemt, wordt de dienstregeling daarop aangepast.

Naast de nieuwe dienstregeling werkt Arriva ook een transitieplan uit. Dat plan beschrijft hoe Arriva marketing en communicatie zal inzetten om reizigers weer te verleiden om meer gebruik te maken van het openbaar vervoer.

Wat verandert er in de dienstregeling van 2021?

De nieuwe dienstregeling van Arriva gaat in op 3 januari 2021 en heeft de looptijd van een half jaar. Reizigers vinden de nieuwe dienstregeling op: www.arriva.nl en via de reisplanners. De volgende wijzigingen ten opzichte van de huidige dienstregeling zijn doorgevoerd in de dienstregeling die ingaat op 3 januari 2021:

Gewijzigde vertrek- en aankomsttijden én minder ritten

Arriva heeft de rijtijden van de buslijnen aangepast aan het actuele verkeersbeeld en daarnaast ook de dienstregeling op knooppunten zo goed als mogelijk aangesloten op de nieuwe treintijden. Als gevolg hiervan hebben vele lijnen en ritten hierdoor een

nieuwe vertrek- en/of aankomsttijd gekregen. Ook biedt Arriva vanwege corona op veel lijnen minder ritten aan.

Stad Leiden

- De HOV-Centrumroute wordt in delen aangelegd. Medio maart 2021 is de herinrichting van de Hooigracht-St. Jorissteeg gereed. Daarna wordt de Langegracht langdurig afgesloten. Als gevolg van de omleiding zijn de routes van de lijnen 6, 56 en 256 aangepast.
- Lijn 43 (vervoerbedrijf EBS) rijdt vanaf januari niet meer over het Bio Science Park. Om de bedrijven en onderwijsinstellingen toch goed bereikbaar te houden, gaat lijn 38 over het Bio Science Park rijden en biedt Arriva op lijn 221 extra spitsritten.
- Op de stadslijnen 1 tot en met 4 gaan vooral in de avonduren minder ritten rijden. Dit betekent dat op alle avonden vanaf ca. 21:00 geen openbaar vervoer meer over de Witte Singel wordt aangeboden. De lijnen 5 en 6 rijden vanaf 3 januari elk half uur.

Regio Leiden & Bollenstreek

- Op een aantal lijnen, zoals de lijnen 20/21, 30/31, 400 en 410, wordt de frequentie tijdens de spits en/of de dalperiode tijdelijk verlaagd als gevolg van het actuele reizigersbeeld. Als de vraag weer aantrekt zal het vervoeraanbod hier weer op aangepast worden;
- De lijnen 30, 31 en 230 tussen Katwijk en Leiden worden vanaf medio mei 2021 uitgevoerd als R-net 430 t/m 432. De routes van de lijnen wijzigen niet. Enkele huidige haltes worden niet opgenomen in de route en sommige haltes zijn of worden verplaatst.
- Lijn 37 en 38 worden in avonduren en op zondag een gezamenlijke uurdienst naar Katwijk. Het is hierdoor mogelijk elk uur naar Katwijk te reizen.
- Lijn 39 tussen Katwijk Gemeentehuis en het bedrijventerrein 't Heen komt te vervallen omdat het gebruik nihil is. De reizigers die gebruik maakten van deze lijn kunnen vanaf de halte Gemeentehuis en de halte Heenweg in Rijnsburg overstappen op de Urbee deelfiets.
- Lijn 45 tussen Den Haag en Leiden wordt volledig uitgevoerd door het vervoerbedrijf EBS.
- Lijn 250 tussen Lisse en Leiden (sneldienst) vervalt tijdelijk. Dit compenseert Arriva door extra ritten op lijn 50 in de ochtendspits aan te bieden.
- De vakantiedienstregeling wordt uitgebreid. Dit betekent dat de Qliners 361, 365 en 385 op werkdagen tijdens de vakantie minder vaak rijden in de daluren.
- Lijn 210/510 tussen Poelgeest en Leiden Centraal vervalt omdat het gebruik zeer beperkt is.
- Nachtlijn 800 tussen Leiden en Zoetermeer vervalt op vrijdag en zaterdagnacht.

Regio Alphen aan den Rijn

- Op een aantal lijnen in de regio, zoals 169 en 470, wordt de (spits)frequentie tijdelijk verlaagd als gevolg van het actuele reizigersbeeld. Als de vraag weer aantrekt zal het vervoeraanbod hier weer op aangepast worden.
- Lijn 1 en 2 zullen in de avonden en op zondagen binnen Alphen aan den Rijn een gezamenlijke uurdienst rijden. Het is hierdoor mogelijk elk uur naar de wijken te reizen.
- Lijn 5 rijdt voortaan alleen op werkdagen in de spitsuren elk half uur.
- Lijn 147 wordt om en om gereden als sneldienst 247. Dat betekent dat inwoners van Nieuwveen niet alleen in de ochtendspits maar de hele dag één keer per uur een snellere verbinding krijgen naar Alphen aan den Rijn en vice versa. De inwoners in Zevenhoven en Noordeinde krijgen hierdoor minder vertrek mogelijkheden naar Alphen aan den Rijn.

De dienstregeling 2021 kenmerkt zich door wendbaarheid. Waar nodig zet Arriva extra capaciteit in op drukke ritten/tijden (versterkingsritten). En bij structurele groei van het aantal reizigers past Arriva de dienstregeling tussentijds aan.

Wanneer kan de buurtbus weer de weg op?

De buurtbussen kunnen de weg weer op, zodra diverse technische aanpassingen zijn gedaan.

TNO beveelt aan om kuchscheren, extra ventilatie units en actieve luchtfiltering aan te brengen. Ook is regelmatige schoonmaak van het kuchscheren noodzakelijk. Deze

aanpassingen verkleinen de kans op blootstelling aan mogelijke deeltjes van het coronavirus.

Het streven is om in december 2020 alle buurtbussen omgebouwd te hebben. De vervoerbedrijven, die het aanbrengen van deze maatregelen faciliteren, zijn hierin afhankelijk van leveranciers voor de benodigde materialen. Daarnaast zijn de buurtbusverenigingen afhankelijk van het aantal beschikbare vrijwilligers bij het (gedeeltelijk) invullen van de lokale dienstregelingen. Daarom wordt per regio gecommuniceerd over de werkelijke startdatum. Deze datum kan per buurtbuslijn verschillen. Mocht een reiziger tot deze startdatum een oplossing op maat willen, dan kan dit aangevraagd worden bij Arriva.

Tot slot heb ik uiteraard ook aandacht gevraagd voor een goede communicatie naar de reiziger. Arriva zorgt daar natuurlijk zelf voor. Maar ook gemeenten zullen door reizigers met vragen over de dienstregeling benaderd worden. Voor vragen die bij de informatiebalies of bij de betrokken (verkeers-)ambtenaren van uw gemeenten worden gesteld, wordt door Arriva een digitaal loket ingericht waar reizigers naar toe verwezen kunnen worden. Informatie hierover wordt separaat aan de betreffende afdelingen gecommuniceerd.

Welke gevolgen de Coronapandemie nog verder zal hebben voor het Openbaar Vervoer is nog niet aan te geven. Arriva heeft aangegeven het serviceniveau niet verder af te zullen schalen. Van eventuele nieuwe ontwikkelingen die hiermee verband houden, zullen wij u op de hoogte houden. Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met onze medewerker Iris de Bruyne- Schild, idbruyne@hollandrijnland.nl of 06 20527968.

Met vriendelijke groet,

A.L. van Kempen
Portefeuillehouder Verkeer en Vervoer

Bijlage: Brief Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk

Bijlagen

-

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Vervoerplannen openbaar vervoer 2021

Geachte Statenleden,

Hierbij sturen wij u informatie over de vervoerplannen van 2021 voor het openbaar vervoer (OV) in de concessies van de provincie Zuid-Holland. Dat is aan u toegezegd tijdens de Statencommissie Bereikbaarheid en Energie van 28 oktober 2020. Allereerst gaan wij in op het proces om tot de vervoerplannen te komen. Hierna leest u wat deze vervoerplannen per concessie inhouden.

Proces naar vervoerplannen van 2021

Door de coronapandemie is het proces met betrekking tot de vaststelling van de vervoerplannen en de nieuwe dienstregelingen dit jaar anders verlopen dan normaal. Om het OV tijdens de coronapandemie met aanzienlijk minder reizigers operationeel te houden, gebruiken de vervoerders de beschikbaarheidsvergoeding van het Rijk. Hier bent u apart over geïnformeerd door middel van de brief van 3 november jl, met kenmerk PZH-2020-756668043.

Het was noodzakelijk de voorwaarden scherp te hebben waar het OV aan moest voldoen om in aanmerking te komen voor de beschikbaarheidsvergoeding voor 2021. Doordat deze voorwaarden pas eind oktober jl. bekend zijn geworden, waren de vervoerplannen niet volgens de gebruikelijke procedure rond de zomer gereed. In korte tijd zijn de vervoerplannen opgesteld voor 2021.

Normaal gesproken zou de dienstregeling van 2021 ingaan op 12 december 2020. Vanwege de beperkte voorbereidingstijd is dit niet meer haalbaar. Daarom gaat de nieuwe dienstregeling voor alle Zuid-Hollandse concessies in op zondag 3 januari 2021. NS zal wel op 12 december met haar nieuwe dienstregeling gaan rijden. De wijzigingen in zowel de landelijke dienstregeling als

de dienstregeling van de treindienst Gouda – Alphen aan den Rijn zijn echter zo beperkt dat in de periode 12 december 2020 tot 3 januari 2021 geen situaties ontstaan waarbij overstappen op de bus niet meer mogelijk zijn.

Noodzakelijke kostenreductie

Zoals wij u eerder schreven kan het OV in 2020 gebruik maken van de beschikbaarheidsvergoeding, waarbij het Rijk het verlies aanvult tot een niveau tussen de 93% en 95% van de kosten. Dit betekent dat de vervoerders dit jaar zelf een verlies moeten nemen van 5% tot 7% van de totale kosten. Omdat de marges in het OV laag zijn (vaak tussen 0% en 2%) is dit voor de vervoerders volgend jaar niet vol te houden.

Met het Rijk is afgesproken dat de vervoerders in de eerste helft van 2021 geen winst of verlies maken. Tegelijk handhaaft het Rijk de vergoeding van 93% tot 95% van de kosten in een concessie. Dit betekent dat het nodig is per concessie 5% tot 7% kosten te besparen. Daarnaast is met het Rijk afgesproken dat op korte termijn het netwerk zo goed mogelijk in stand blijft en dat gewerkt wordt aan een transitieplan om het OV na de eerste helft van 2021 klaar te maken voor de toekomst. Uitgangspunt daarbij is dat medio volgend jaar een betrouwbaar inzicht bestaat in het verdere verloop van de coronapandemie.

De vervoerders zoeken de kostenbesparing binnen hun eigen bedrijfsvoering, zoals minder flexibel personeel en materieel. Maar de gevraagde kostenbesparing van 5% tot 7% is zo groot dat het helaas noodzakelijk is om met ingang van de nieuwe dienstregeling ook het aanbod van openbaar vervoer te verminderen.

Per concessie vertaalt de kostenbesparing zich in een hoeveelheid dienstregelinguren (DRU's) die moet worden bespaard. Dit is circa 10% per concessie. Voor Connexxion geldt dat in 2021 de middelen van het amendement Knelpunten Openbaar Vervoer aflopen. Hierdoor verdwijnt het merendeel van de op basis van dat amendement ingekochte lijnen en ritten. Een aantal ritten blijft wel gehandhaafd in de nieuwe dienstregeling. Qbuzz moet relatief veel besparen op de bus, omdat op de MerwedeLingelijn weinig besparingen mogelijk zijn zonder de kwaliteit van de lijn teniet te doen.

Er kan op dit moment alleen worden bespaard in variabele kosten. De belangrijkste vaste kosten als personeel en materieel blijven grotendeels gehandhaafd, omdat de vervoerders er voor kiezen nog geen vast personeel en materieel af te stoten. Bij opschaling na afloop van de coronapandemie zijn deze namelijk naar verwachting weer heel hard nodig. Het genoemde transitieplan moet meer zicht gaan geven op de nabije toekomst van het OV binnen de verschillende concessies en de mogelijke effecten op de vaste kosten die daarmee samenhangen.

Vervoerplannen

Op basis van de volgende kaders – waarover wij u eerder per brief van 12 oktober jl. hebben geïnformeerd – hebben de vervoerders de vervoerplannen voor 2021 ontwikkeld:

- Fijnmazigheid van het netwerk zoveel mogelijk in stand houden en kiezen voor minimale vraaguitval;

- Dagdekkend R-net netwerk en sterke lijnen zoveel mogelijk handhaven;
- Opheffen van spitslijnen die weinig worden gebruikt en waarvoor alternatieven beschikbaar zijn;
- Nachtnet voor uitgaanspubliek opheffen en voor forenzen behouden;
- Een goed evenwicht in de maatregelen tussen landelijke en stedelijk gebied;
- Vermindering van R-netfrequenties onder de R-netnormen is toegestaan als dit noodzakelijk is om andere lijnen overeind te houden.

Deze vervoerplannen zijn besproken in de stuurgroepen van de concessies en hebben een advies gekregen van de reizigersadviesraden.

De vervoerplannen gelden in eerste instantie tot halverwege 2021. Hierna moeten de eerste maatregelen van de transitieplannen worden geïmplementeerd, waardoor de dienstregeling waarschijnlijk zal worden aangepast. Ook kunnen de vervoerplannen tussentijds worden aangepast als de reizigersontwikkeling daar aanleiding toe geeft.

Zuid-Holland Noord

Arriva behoudt nagenoeg alle lijnen – enkele spitslijnen verdwijnen – maar verlaagt op sommige momenten de frequenties. Wel zakken de frequenties op (delen van) R-netlijnen 410 en 497 onder de minimale R-neteisen. Hierdoor kan wel het hele netwerk in stand worden gehouden.

De belangrijkste veranderingen in deze concessie zijn:

- Minder spitsritten, soms minder ritten in de daluren en het laten vervallen van lijnen en/of ritten met een extreem laag gebruik waarvoor een alternatief bestaat.
- Vervallen kleinschalig/vraagafhankelijke ritten/lijnen (onder andere lijnen 39, 210/510, 596):
- Vervallen nachtbus 800.
- Afwijken van een aantal R-net afspraken, waarbij soms met lagere frequenties dan minimumfrequenties wordt gereden (6 keer per uur in de spits, 4 keer per uur in de daluren en in de avond en op zondag 2 keer per uur);
- Flexibele buskalender 2021 (af- en opschalen wanneer nodig), met uitbreiding van de vakantiedienstregeling.

Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda

NS gaat geen wijzigingen doorvoeren op deze treindienst. Er zijn bijna geen besparingen haalbaar. De vaste kosten van een treindienst zijn relatief hoog, waardoor verlagen van de frequentie niet opweegt tegen reizigersverlies dat hierdoor zou optreden. Met NS zal in het kader van het transitieplan gekeken worden welke maatregelen in de loop van 2021 genomen kunnen worden om kosten te besparen en/of inkomsten van de lijn te vergroten.

Drechtsteden Molenlanden Gorinchem

De maatregelen van Qbuzz zijn grotendeels in twee type maatregelen te verdelen:

- Maatregelen waarbij de paralleliteit wordt verminderd;
- Beperken bedieningsperioden en verlagen van frequenties.

Concreet houdt dit het volgende in:

- Schrappen van de eerste en de laatste rit op de Merwedelingelijn. De bedieningstijden van de lijn zijn hiermee in overeenstemming met die van NS, waardoor reizigers op Dordrecht en Geldermalsen altijd een overstap hebben;
- Verminderen frequenties op diverse lijnen, zoals sommige lijnen van de stadsdienst Drechtsteden en R-net in de daluren;
- Opheffen van diverse spitslijnen en deze integreren in R-netlijnen;
- Op zaterdag wordt ook de zondagdienstregeling gereden.
- Inkorten diverse bussen tot Vianen Lekbrug, in plaats van doorrijden naar Utrecht.
- Samenvoegen lijnen 192 en 392 en tot een nieuwe lijn 92.
- Vervallen van lijn 8 tussen Sliedrecht en Dordrecht Station. Met een overstap blijven alle haltes bereikbaar.
- Vervallen van lijn 1 in Gorinchem Oost. Deze lijn rijdt gedeeltelijk parallel met lijn 387 en de streeklijn 47 van Gelderland op het zuidelijk gedeelte van Dalem.
- De Bestelbuzz gaat als pilot voor een periode van drie maanden gratis rijden voor deur-halte vervoer. Dit is met name een belangrijke verbetering voor de bereikbaarheid van de Alblasserwaard.
- Vervallen van de nachlijnen.

Hoeksche Waard / Goeree-Overflakkee

Connexxion voert de volgende veranderingen door:

- Verlagen van frequenties in de spits. Dit geldt voor onder andere R-net Rotterdam – Stellendam en de spitslijnen Rotterdam – Oud-Beijerland;
- Opheffen van enkele spitslijnen waarvoor een (iets langzamer) alternatief bestaat;
- Frequentieverlagingen op het basisnet in de dal- en avonduren en op zaterdagen.

Uitgangspunt is het handhaven van de aansluitingen, die in het landelijk gebied van groot belang zijn. Uitzondering vormt buslijn 163/263 Oud-Beijerland – Rotterdam Kralingse Zoom, die wordt ingekort tot NS-station Rotterdam Lombardijen. Reizigers, vooral studenten, hebben alternatieven met RET-lijnen als metro en bus. Daarnaast wordt de (bij amendement ingekochte) buslijn 680 Heinenoord – Barendrecht opgeheven vanwege het geringe aantal reizigers. Omdat het merendeel van de gebruikers scholieren zijn, wordt de opheffing pas na het schooljaar 2020/21 geëffectueerd.

Waterbus

Er wordt met de regio gekeken naar aanpassing van de dienstregeling van de Waterbus. Op dit moment wordt gedacht aan de volgende punten:

- Vervallen van de spitsboot tussen Rotterdam en Dordrecht;
- Beperken van de rechtstreekse bediening naar Kinderdijk vanuit Rotterdam en Dordrecht. Kinderdijk blijft over water bereikbaar met een overstap;
- Voor de lijn Dordrecht – Sliedrecht wordt bekeken of, en zo ja, hoe deze kan worden voortgezet.

Tot slot

Veel reizigers zullen in meer of mindere mate wat van de nieuwe vervoerplannen merken. Gezien de omstandigheden moeten er echter maatregelen worden genomen. Wij zijn ervan overtuigd dat de manier waarop wij deze maatregelen samen met de vervoerders nemen ervoor zorgt dat zo weinig mogelijk reizigers overlast zullen ervaren. Geen reiziger blijft aan de kant staan. Iedereen kan reizen, ook al duurt het soms wat langer en komt de bus wat minder vaak.

Wij gaan samen met u binnenkort aan de slag met de transitieplannen voor het OV vanaf de tweede helft van 2021. Met de nieuwe dienstregeling voor de eerste helft van 2021 zijn wij ervan overtuigd dat er een goede basis ligt om het OV weer een belangrijke rol in de maatschappij te laten spelen als de coronapandemie voorbij is.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Zodra er ontwikkelingen zijn op het gebied van corona en OV informeren wij u daar uiteraard over.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,	voorzitter,
drs. H.M.M. Koek	drs. J. Smit